

Erfaring med nye norske eplesortar

Dag Røen,
Njøs frukt- og bærseier

Norske fruktdagar 2025, Voss, 24.01.25

‘Lady Oy’

‘Fonn’

‘Halo’

‘Senit’

Sort	Testnr.	Foreldre	Sortseigar	Rettsbeskyttelse
‘Lady Oy’	MA982 05043	‘Discovery’ x ARX 49-18 (‘Aroma’ x MN 1627)	Graminor AS	Søkt des 2020, DUS-test ferdig
‘Fonn’	MA992 35005	‘Tohoku 2’ x ‘Rubinstep’	Graminor AS	Søkt des 2020, DUS-test ferdig
‘Halo’	MA992 39008	‘Aroma’ x ‘Rubin’	Graminor AS	Søkt des 2020, DUS-test ferdig
‘Senit’	MA042 10041	‘Martaepel’ x ‘Rubinstep’	Graminor AS	Søkt des 2023, DUS-test pågår

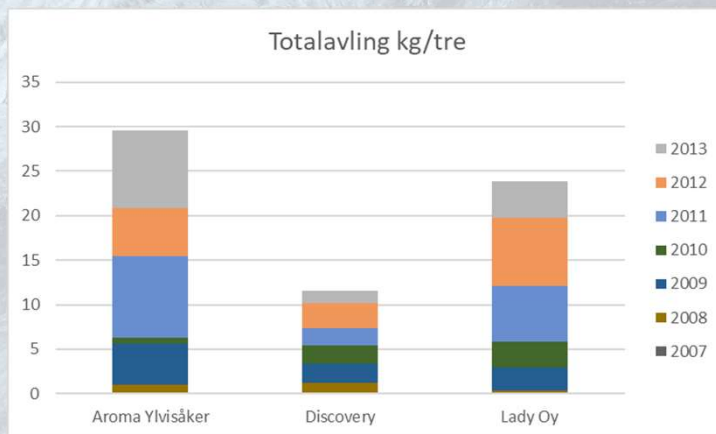
Haustetid og brukstid

sort	september				oktober			november			desember			januar		
Aroma																
Lady Oy																
Fonn																
Halo																
Senit																

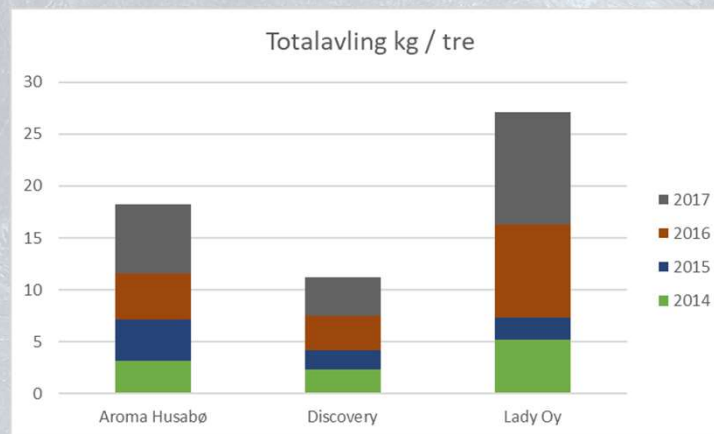
Sort	Haustedato (tal dagar før/etter Aroma)	Beste brukstid*
Aroma	0	
Lady Oy	- 3	ultimo sep – medio nov
Fonn	0	ultimo sep – medio des
Halo	+ 4	primo okt – ultimo des
Senit	+ 7	medio okt – medio jan

* ved lagring på ordinært kjølelager

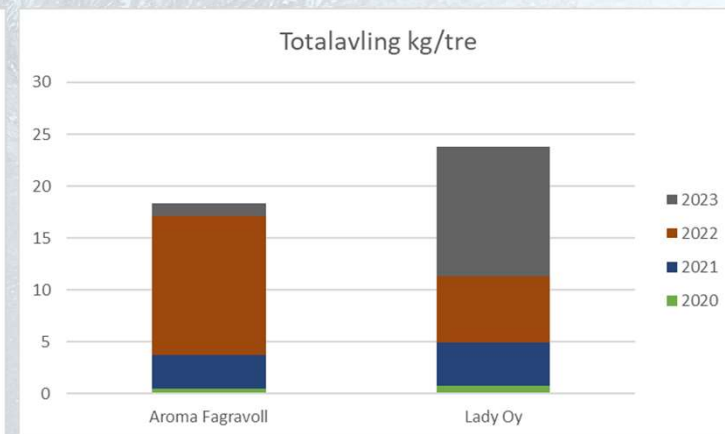
Avling 'Lady Oy'

Grønpisk planta 2005, planteavstand 4 x 1,2 m
3 tre på B9 og 3 tre på M26 per sort – hausta samla

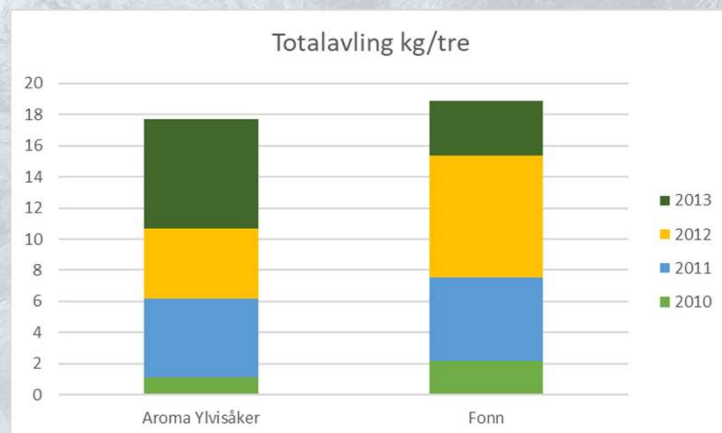

Grønpisk planta 2010, planteavstand 4 x 1 m
8 tre på B9 per sort

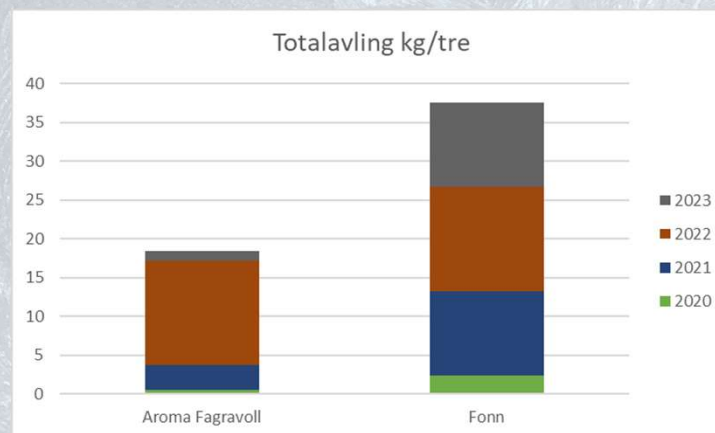

Grønpisk planta 2018, planteavstand 4 x 1 m
3 x 2 tre på B9 per sort

Avling 'Fonn'

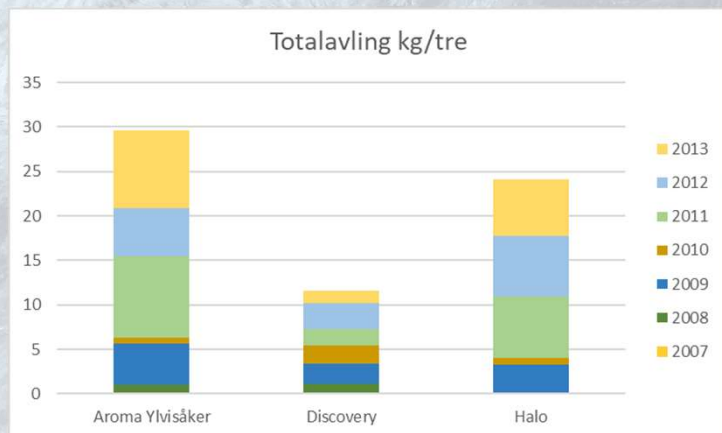

Grønpisk planta 2007, planteavstand 4 x 1,2 m
3 tre på B9 og 3 tre på M26 per sort – hausta samla

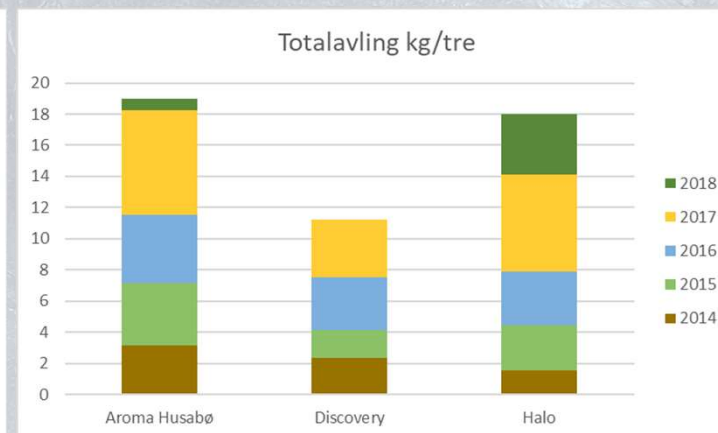

Grønpisk planta 2018, planteavstand 4 x 1 m
3 x 2 tre på B9 per sort

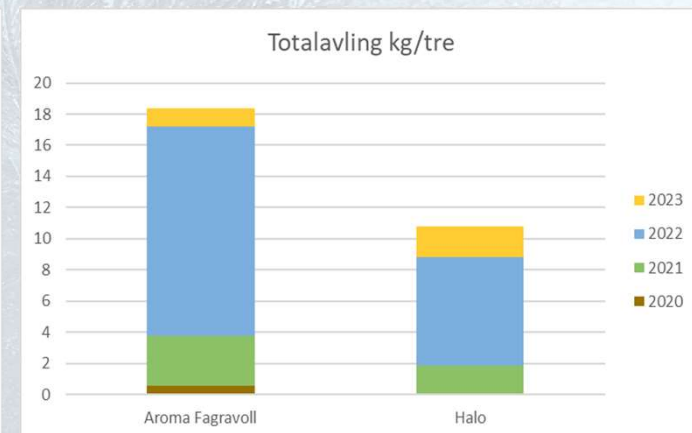
Avling 'Halo'

Grønpisk planta 2005, planteavstand 4 x 1,2 m
3 tre på B9 og 3 tre på M26 per sort – hausta samla

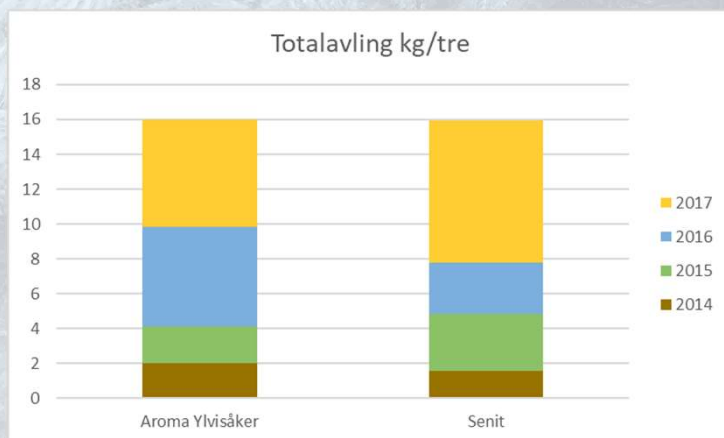

Grønpisk planta 2010, planteavstand 4 x 1 m
8 tre på B9 per sort

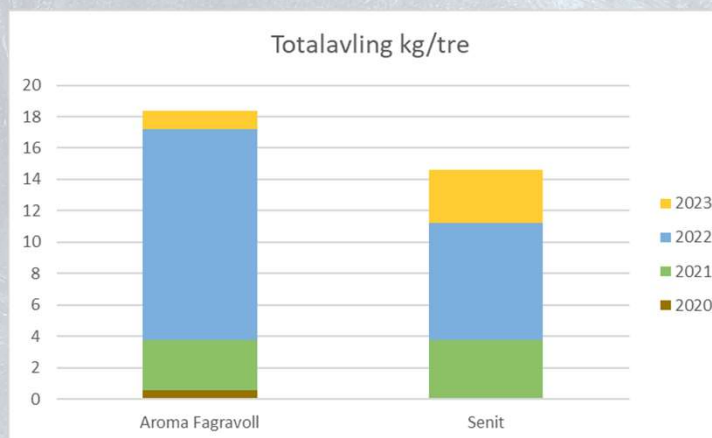

Grønpisk planta 2018, planteavstand 4 x 1 m
3 x 2 tre på B9 per sort

Avling 'Senit'

Grønpisk planta 2011, planteavstand 4 x 1 m
3 tre på B9 og 3 tre på M9 per sort – hausta samla

Grønpisk planta 2018, planteavstand 4 x 1 m
3 x 2 tre på B9 per sort

Fruktstorleik

Sort	Oppsummert (relative tal)	Forsøk 1 2009-2013 (g)	Forsøk 2 2010-2013 (g)	Forsøk 3 2014-2017 (g)	Forsøk 4 2014-2017 (g)	Forsøk 5 2021-2023 (g)
Raud Aroma	100	183	209	191	185	208
Discovery	73	141		132		
Lady Oy	95	163		197		191
Fonn	88		187			180
Halo	82	146		148		187
Senit	100				196	195

Fruktkvalitet i beste brukstid – prøving NJØS

Tal år bak verdier for dei ulike sortane varierar.

Sort	Utsjånad	Smak	Sprøheit	Saftigheit	Visning*	Sveitting*	Brunfarging*
Aroma Husabø	6,8	5,6	4,1	6,5	2,4	2,2	2,2
Lady Oy	6,9	5,8	5,6	6,9	1,0	1,4	2,8
Fonn	6,0	6,0	5,8	6,5	1,3	2,0	2,3
Halo	6,4	5,6	5,7	7,0	1,1	2,7	2,3
Senit	6,3	5,5	5,8	7,0	1,0	2,6	2,9

Alle eigenskapar dømt etter skala 1-9.

*For visning, sveitting og brunfarging etter gjennomskjering er skala slik at 1 = ingen visning, sveitting eller brunfarging.

Sort	Brix	Titrerbar syre g/100 g	Brix/syre-høve
Aroma Husabø	12,7	0,96	13,5
Lady Oy	13,8	0,96	14,6
Fonn	13,2	0,64	21,2
Halo	12,8	0,97	13,7
Senit	13,7	0,83	17,1

Forbrukartest - ungdom

Skulenivå	Tal respondentar
Ungdomsskule	181
Vidaregåande skule	211
Høgskule	198
Totalt	590

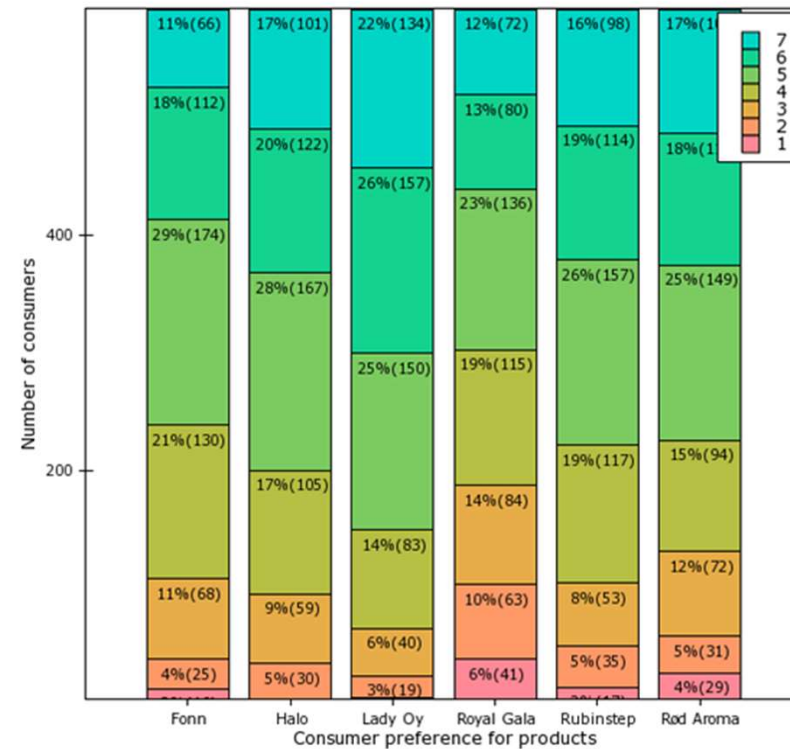
- Sortar: Fonn, Halo, Lady Oy, Raud Aroma, Rubinstep, Gala
- Kor godt likar du utsjånad / farge / smak – skala 1-7
- Utsjånad og farge bedømt ut frå bilde av sorten
- Smak bedømt ved smaking på eplebåt
- Alle prøvar koda med 3-sifra nummer
- Rekkefølge randomisert for kvar deltakar
- Forbukartesten gjennomført oktober 2023

Forbrukartest - ungdom

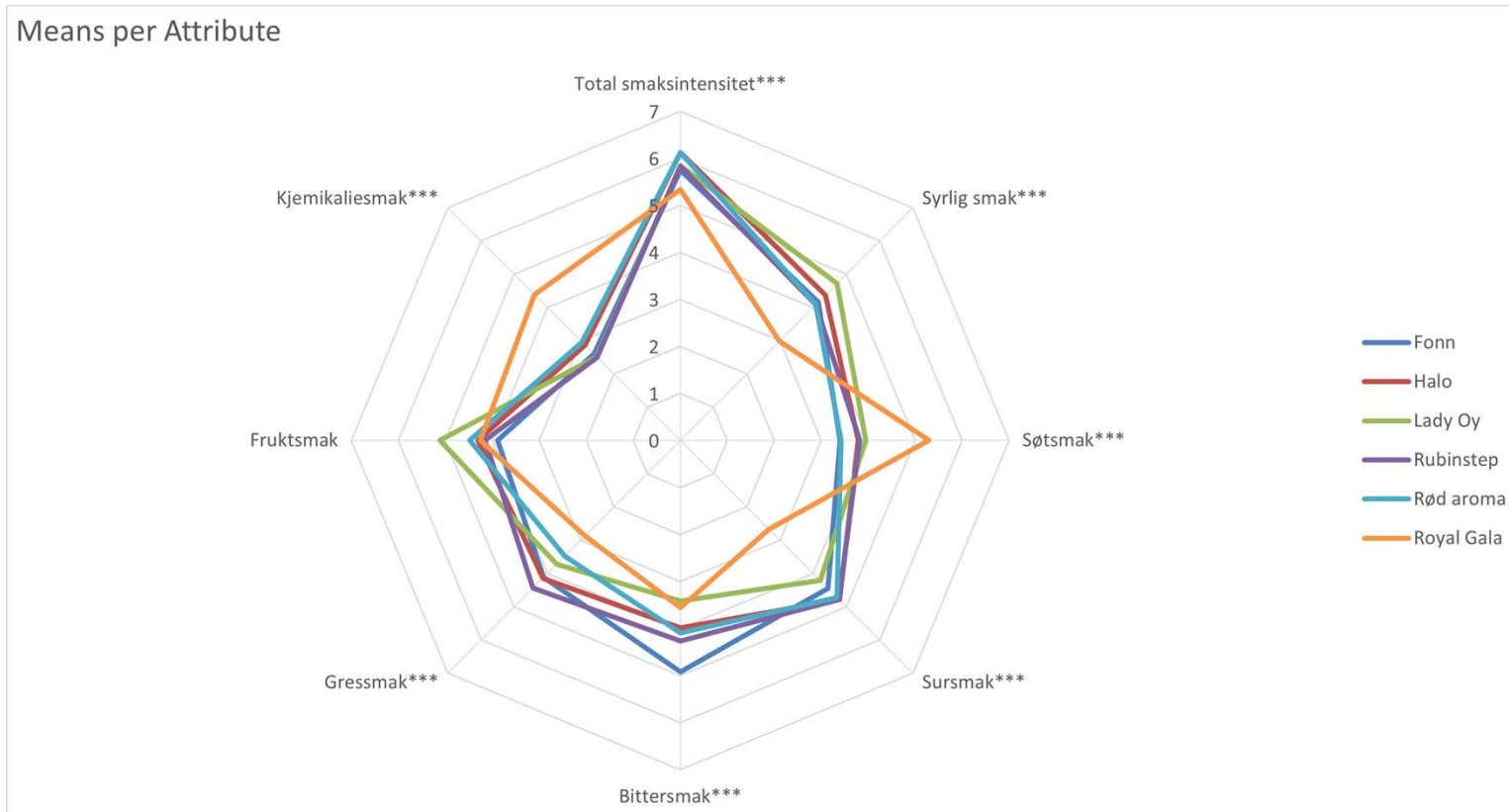
Sort	Utseende	Farge	Smak
Fonn	5,69 B	5,78 B	4,73 B
Halo	3,52 D	3,46 D	4,97 B
Lady Oy	5,84 B	5,86 B	5,29 A
Rød Aroma	5,86 B	5,92 B	4,79 B
Rubinstep	4,87 C	4,72 C	4,86 B
Royal Gala	6,19 A	6,26 A	4,30 C

- Kor godt likar du utsjånad / farge / smak – skala 1-7
- Utsjånad og farge bedømt ut frå bilde av sorten
- Smak bedømt ved smaking på eplebåt

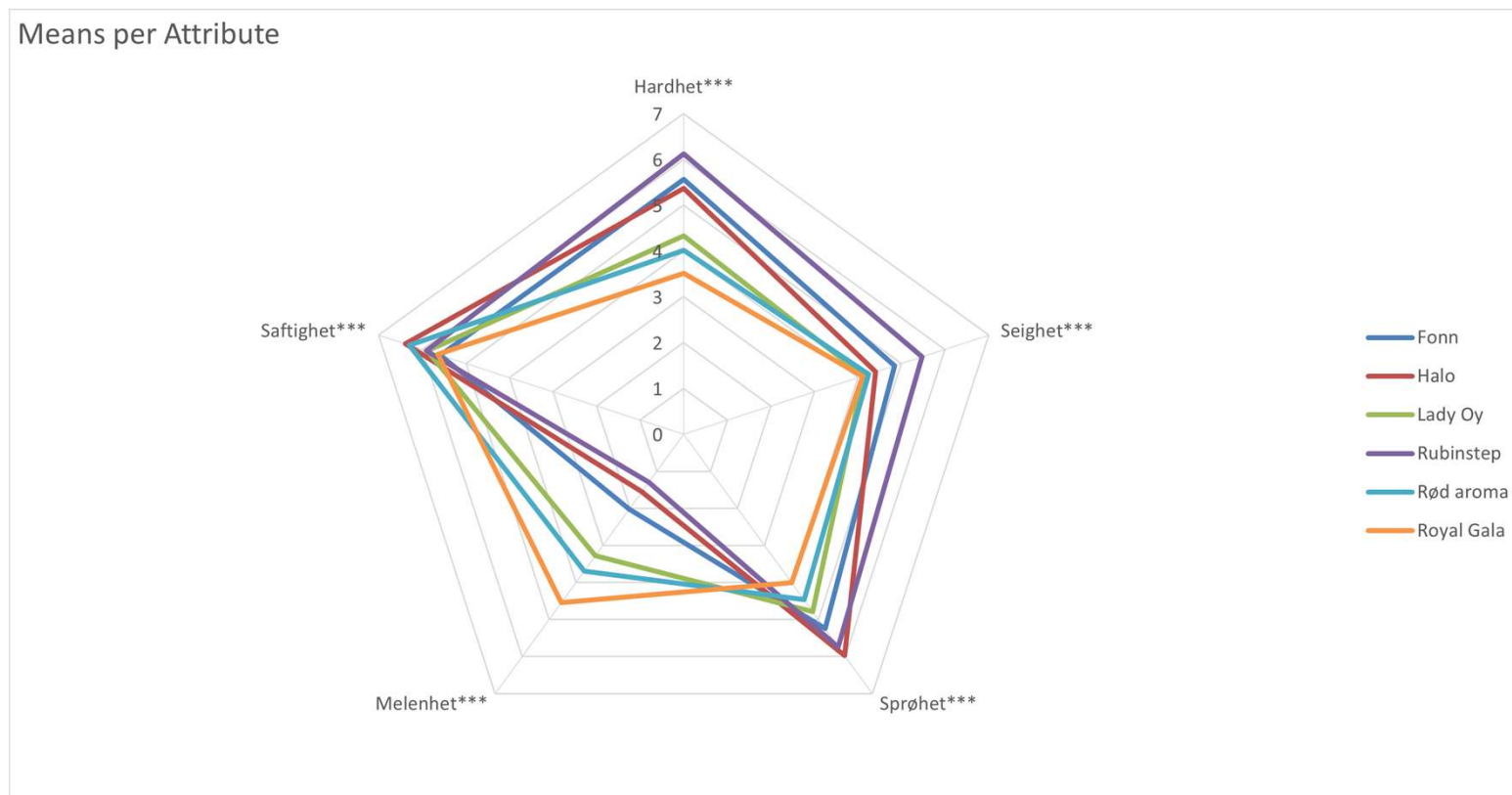

Prosentvis fordeling av poeng for smak

Sensorisk panel Nofima – profil smak

Sensorisk panel Nofima – profil tekstur

Veksekraft og treform

Lady Oy

Relativt svaktveksande
God treform

Fonn

Sterktveksande
God treform, litt utbreidd

Halo

Middels sterktveksande
Slengete greiner, får lett
nakne parti innerst

Senit

Middels sterktveksande
God treform

Blømingstid og pollinering

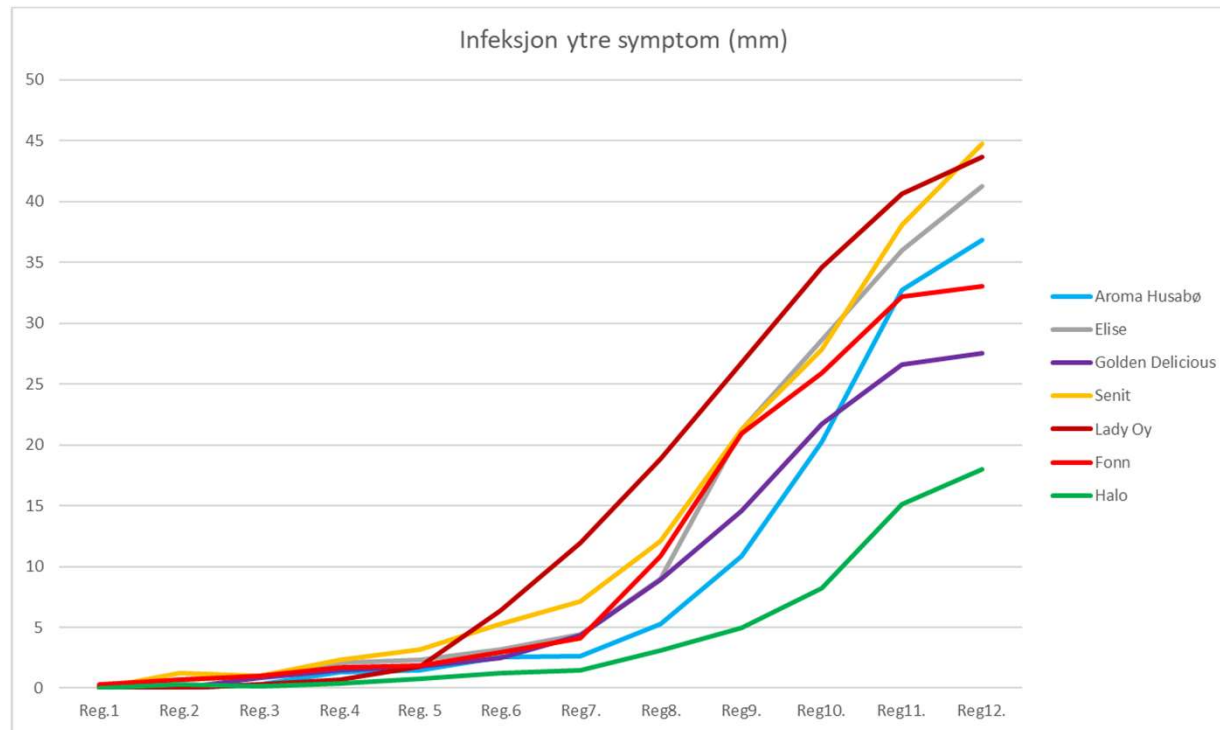
Sort	Blømingstid	Pollensortar *
Gravenstein	Tidleg	
Discovery	Middels tidleg	
Aroma	Middels tidleg til sein	
Lady Oy	Tidleg – middels tidleg	Idunn, Fonn
Fonn	Tidleg - middels tidleg	Discovery, Idunn, Lady Oy
Halo	Sein	Rubinstep, Senit
Senit	Middels tidleg - sein	Halo, (Aroma)

* S-allel er ikkje endeleg kartlagt for dei nye sortane

Sjukdomar og fysiologiske skader

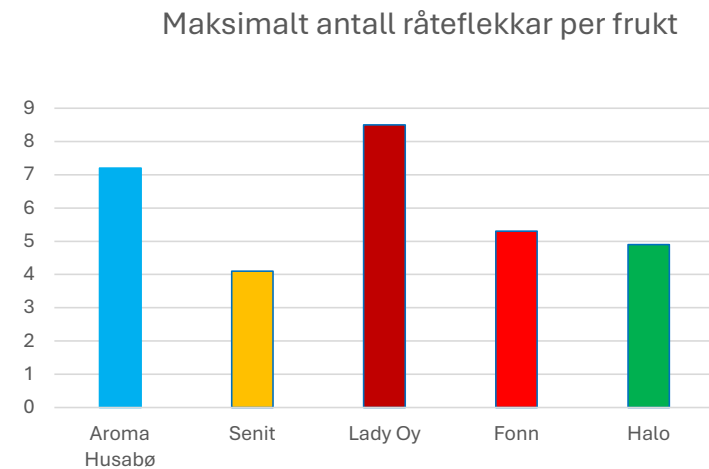
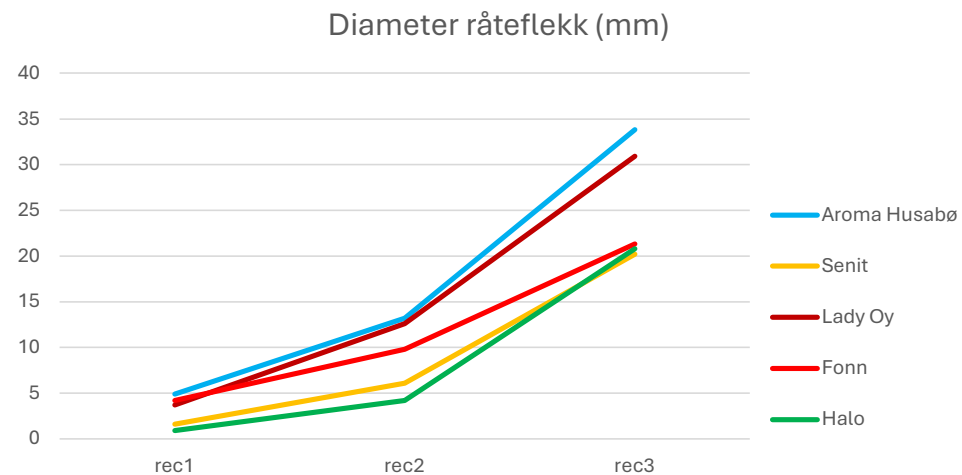
Sort	Epleskurv	Eplemjøldogg	Frukttrekreft	Kjølelagersopp / bitteråte	Fysiologiske skader
Lady Oy	Sterk	Middels utsett	Utsett	Utsett (som Aroma)	Utsett for priksjuke
Fonn	Sterk	Middels utsett	Middels utsett	Sterk	Ikkje utsett
Halo	Sterk	Sterk	Sterk	Sterk	Ikkje utsett
Senit	Sterk	Sterk	Utsett	Sterk	Ikkje utsett

Smitteforsøk frukttrekreft

Forsøk i veksthus, ettårs tre, smitta på 3 punkt per tre, 8 tre pr sort,
smitta 28.12.23, registrering kvar veke 02.02.24-22.04.24

Smitteforsøk bitterråde

Gjennomsnitt smitteforsøk 2017 og 2018
3 rep x 16 eple x 2 år

Smitteforsøk bitterråde

‘Fonn’

‘Aroma’

Epler smitta med bitterråtesopp

Tilgang til materiale

- Podekvist tilgjengeleg frå Sagaplant
- Tre kan produserast av lisensiserte norske planteskular
- Tre kan leverast av Carolus Trees, Belgia

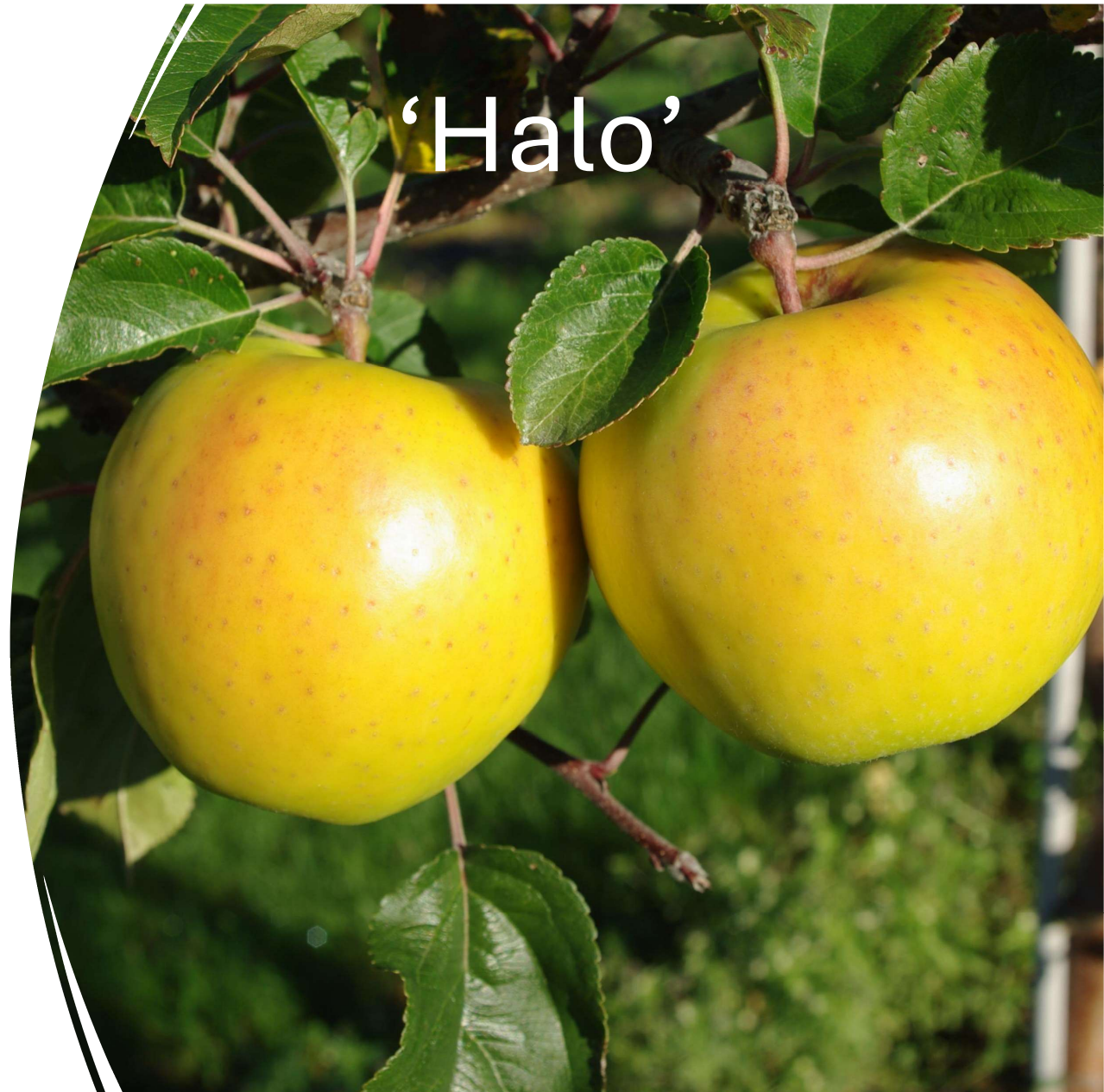
- Smaksfavoritt i forbrukartestar
- Beste brukstid sep-nov
- Produktiv når god vekst i treet (sterk nok grunnstamme)
- God treform
- Sterk mot skurv
- Utsett for kjølelagersopp/bitterråte (som 'Aroma') og priksjuka

- Sprøtt eple med mild smak
- Beste brukstid sep/okt-des
- Svært produktiv
- Sterktveksande
- God treform
- Sterk mot skurv og lagersjukdomar

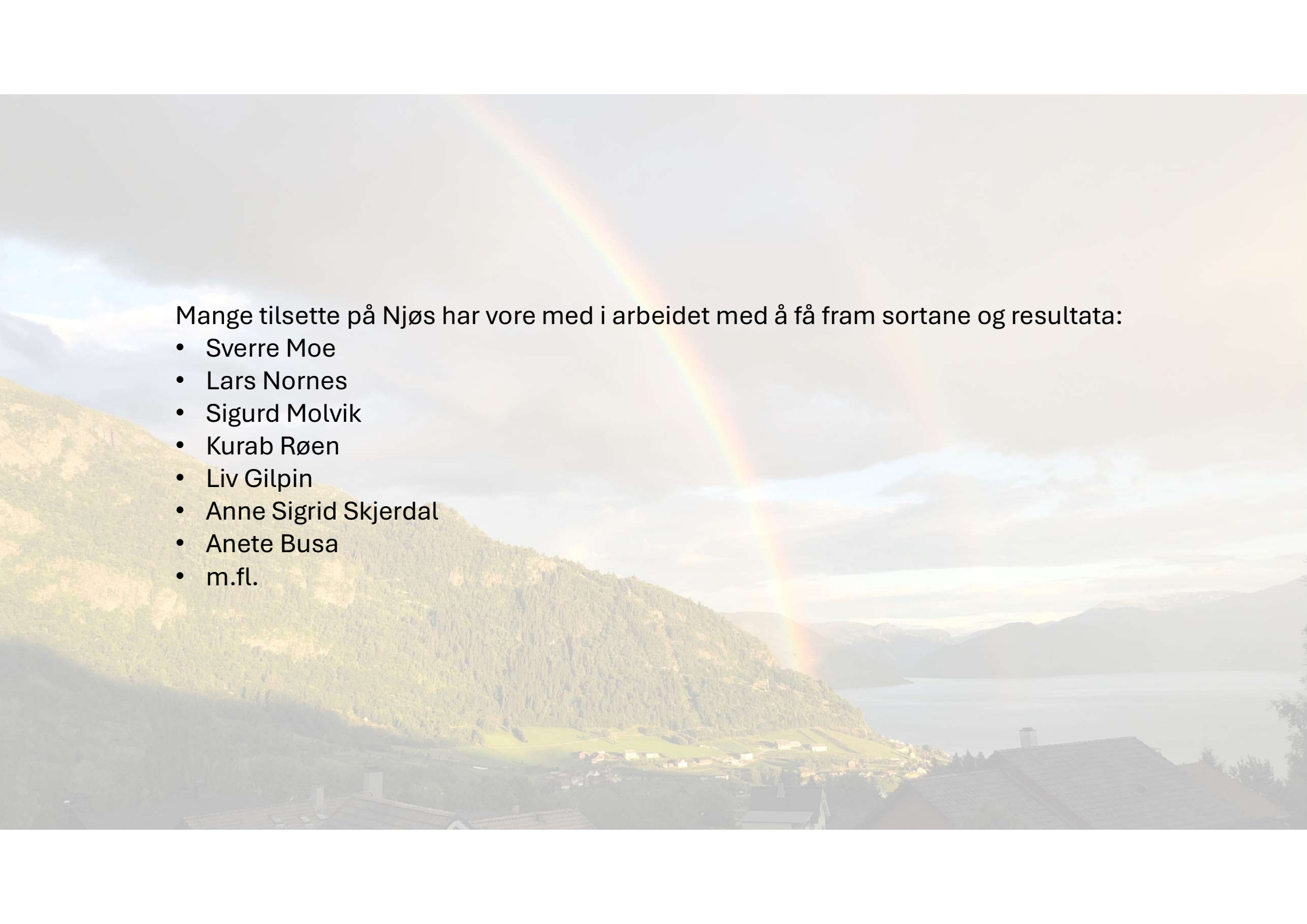

- Sprøtt og saftig eple
- Beste brukstid okt-des
- Middels produktiv
- Middels sterktveksande
- Slengete greiner, får lett nakne greinparti
- Sterk mot skurv og mjøldogg
- Sterk mot frukttrekraft
- Lite utsett for lagersjukdomar

- Sprøtt og saftig eple
- Beste brukstid okt-jan
- Middels produktiv til produktiv
- Middels sterktveksande
- God treform
- Sterk mot skurv og mjøldogg
- Lite utsett for lagersjukdomar

A scenic landscape featuring a vibrant rainbow arching across a cloudy sky. Below the rainbow, a calm lake reflects the light, surrounded by lush green mountains and a small village with visible rooftops in the foreground.

Mange tilsette på Njøs har vore med i arbeidet med å få fram sortane og resultata:

- Sverre Moe
- Lars Nornes
- Sigurd Molvik
- Kurab Røen
- Liv Gilpin
- Anne Sigrid Skjerdal
- Anete Busa
- m.fl.

Takk for at de
hørte på

